

УДК 351.74(477)

Валерій Васильович СОКУРЕНКО,

ректор Харківського національного

університету внутрішніх справ,

доктор юридичних наук, доцент;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0001-8923-5639>

ПРІОРИТЕТИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Визначальною рисою сучасного етапу розвитку України є перебування нашої держави на марші реформ, що здійснюються в різних сферах соціального життя, в тому числі в секторі національної безпеки. Міністерство внутрішніх справ України й органи, діяльність яких воно координує (Національна поліція, Національна гвардія, Державна прикордонна служба, Державна служба з надзвичайних ситуацій, Державна міграційна служба), є важливими частинами цього сектора. Ключові виклики, які сьогодні стоять перед органами системи МВС, безпосередньо пов'язані з їх спроможністю забезпечити захист конституційних прав і свобод громадян, здатністю протистояти злочинності й іншим негативним соціальним проявам. Характерною особливістю українського сьогодення є комплексний характер загроз, зумовлений поєднанням зовнішніх і внутрішніх безпекових чинників, серед яких, зокрема, складна криміногенна ситуація в державі, високий рівень корупції та організованої злочинності. На масштабності вказаних проблем було наголошено ще в минулому році, на засіданні Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності 21 вересня 2016 року, де було вказано, що ця серйозна проблема становить одну з головних загроз національній безпеці та демократичному розвитку нашої держави. Ситуація ускладнюється тим, що гібридна війна на сході нашої країни за ідеологічної, фінансової та військової підтримки Російської Федерації сприяє розповсюдженню по всіх регіонах України неконтрольованої кількості зброї та вибухових пристроїв. Звісно, реагування на такі загрози повинно мати системний характер, здійснюватися за єдиним задумом та єдиним керівництвом із гнучким застосуванням усіх наявних сил і засобів.

Крім того, що правоохоронні органи України мають віднайти сучасні методи боротьби зі злочинністю, вони повинні також орієнтуватися на очікування громадян щодо принципів і способів їх діяльності. Ще у 2001 році відомий американський поліцейський Д. Бейлі

сформулював базові вимоги до змісту поліцейської діяльності в сучасному демократичному суспільстві: пріоритетним напрямком роботи поліції має бути служіння як потребам окремих громадян, так і суспільним групам і суспільству в цілому; поліція повинна відповідати перед законом, а не перед урядом; поліція повинна захищати права людини, особливо ті, що є необхідними для вільної політичної діяльності в демократичному суспільстві; поліція має бути прозорою у своїх діях. Ці вимоги є дороговказом і для української національної поліції нового зразка.

Слід пам'ятати, що реформування органів системи МВС полягає не лише у зміні форми чи назви відповідних структур. Розвиток Національної поліції України має відбуватися на основі сучасної правоохоронної ідеології, цілісної концепції та стратегії через напрацювання й реалізацію відповідної законодавчої бази, відповідно до актуальних загроз і запитів громадянського суспільства. Нещодавно українському народові було презентовано документ під назвою «Стратегія розвитку системи Міністерства внутрішніх справ України до 2020 року». Цей документ спрямований на поглиблення тих здобутків, що були досягнуті внаслідок реалізації положень «Стратегії розвитку органів внутрішніх справ України», затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 22 жовтня 2014 року № 1118-р. Нова Стратегія передбачає, що МВС забезпечуватиме реалізацію її цілей, керуючись такими підходами: служіння суспільству; підзвітність і демократичний цивільний контроль; залучення суспільства до процесу створення безпечного середовища; впровадження сучасних практик управління; підвищення ефективності роботи та взаємодії через максимальне використання інформаційно-комунікаційних технологій у реалізації завдань органами системи МВС. Відповідно пріоритетами діяльності органів системи МВС визнано: безпечне середовище; протидія злочинності; дотримання та забезпечення прав людини; ефективне інтегроване управління кордонами та збалансована міграційна політика; якість і доступність послуг; ефективне врядування, прозорість і підзвітність; розвиток кадрового потенціалу та соціальний захист працівників.

Вважаємо, що однією з найважливіших умов реалізації вказаних пріоритетів є розвиток відомчої системи освіти та підготовки кадрів, яка відповідає професійним потребам і здатна забезпечити належне виховання майбутніх правоохоронців у дусі демократичних цінностей та нової філософії поліцейської діяльності. Таке завдання під силу навчальним закладам, які мають

якісний професорсько-викладацький склад і відповідну матеріально-технічну базу. За належної підтримки й ефективного менеджменту, навчальні заклади системи МВС здатні забезпечувати комплексну багаторівневу підготовку працівників за різними напрямками правоохоронної діяльності.

Наприкінці вересня 2017 року в Харківському національному університеті внутрішніх справ відбувся семінар-нарада «Актуальні питання реалізації Концепції реформування освіти в Міністерстві внутрішніх справ України», на якому було висловлено багато слушних думок і пропозицій. Згадувана концепція була затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 25 листопада 2016 року № 1252 і спрямована на реалізацію таких завдань: оптимізацію мережі навчальних закладів системи МВС та підвищення ефективності управління системою підготовки кадрів; запровадження трирівневої моделі підготовки фахівців і приведення змісту та структури професійної підготовки кадрів у відповідність до потреб практики; максимальне впровадження в освітній процес позитивного зарубіжного досвіду підготовки фахівців, накопичених здобутків і кращих вітчизняних освітянських традицій; орієнтацію освітнього процесу на формування фахової, діяльнісної та особистісної компетенцій на основі базових знань і вмінь у рамках освітньої підготовки та постійної актуалізації підвищення кваліфікації, моделювання і комплексного вирішення ситуативних завдань; формування відповідної психологічної готовності та морально-ділових якостей особистості; запровадження нових морально-етичних стандартів, що забезпечують високий рівень фаховості, духовності, професійності та відповідальності наукових і науково-педагогічних працівників; забезпечення формування позитивного іміджу поліцейської освіти і професії на засадах партнерства та постійної взаємодії із засобами масової інформації з метою об'єктивного інформування населення про стан реформування та здобутки відомчої освіти тощо. Ухвалення подібних документів свідчить про усвідомлення керівництвом МВС того факту, що головним чинником створення ефективної поліцейської системи є нова кадрова політика, де особлива увага приділяється підвищенню професіоналізму працівників, їх специфічній діяльності в умовах розбудови демократичної, правової та соціальної держави. Реалізація вказаних завдань вимагає не лише впровадження в освітній процес інноваційних технологій, а й потребує належного фінансування для перетворення відомчих навчальних закладів на багатопрофільні,

провідні науково-методичні центри, з істотним розширенням освітніх напрямків науки для поширення наукових знань і здійснення культурно-просвітницької діяльності.

Отже, сучасні реалії вимагають від органів системи МВС, зокрема від Національної поліції України, суттєвих трансформаційних змін для того, щоб забезпечити реалізацію стратегічних пріоритетів поліцейської діяльності відповідно до міжнародних стандартів і національних актів нормативного та програмного характеру. Ключовими незмінними ідеями у процесі подальших реформ мають залишатися політична нейтральність, децентралізація правоохоронної діяльності, боротьба з корупцією, підвищення культури службової діяльності правоохоронців. Визначальну роль у формуванні національної поліцейської моделі відіграють навчальні заклади системи МВС, які здатні не лише транслявати майбутнім правоохоронцям необхідні професійні знання, а й виховати з них патріотично налаштованих громадян, для яких права і свободи людини, суверенітет держави – це не порожні слова, а життєвим гаслом яких є девіз «Служити, захищати та перемагати».

Одержано 12.10.2017

УДК 351.751

Дмитро Володимирович ШВЕЦЬ,

перший проректор Харківського національного

університету внутрішніх справ,

кандидат педагогічних наук;

ORCID: <http://orcid.org/0000-0002-1999-9956>

ЗАХИСТ ПРАВ І СВОБОД ЛЮДИНИ ТА ГРОМАДЯНИНА – ПРІОРИТЕТ ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Складні випробування, які постали перед Україною сьогодні (проведення антитерористичної операції на сході країни, соціальні й економічні проблеми, відсутність необхідної консолідації політичних еліт для їх скорішого вирішення тощо), посилили інтерес науковців (політологів, правознавців, істориків, соціологів, економістів) і широкого загалу до осмислення ролі та місця сучасної правової держави в цивілізованому світі, пошуку шляхів удосконалення її функцій.

Серед усіх функцій держави особливе місце займає правоохоронна. Правоохоронна функція, або функція з установлення й охорони